

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori neîncăte nu se
primesc.
Manuscrisuri nu se retrimit.
Inserate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de AMURTURI:
In Viena la M. Duker Nachf.,
Nrx. Angenfeld & Emoric Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelt.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifar și Invo-
ială. — RECLAME pe pagina
1-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXX.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se primumeră la toate ofi-
ciile postale din țară și din
afară și la d-nii colectorii.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
târgul Inului Nr. 30. etajiu
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 271.

Brașov, Duminecă 9 (22) Decembrie.

1907.

Pace și earăși pace.

Trăim într'un veac când par' că toate tind spre pace. De când e lumea nu s'a mai vorbit atât de mult ca acum de pace și earăși de pace, cu toate că de când e lumea nu s'au făcut atâtea pregătiri de război ca astăzi, nu s'au încordat așa de tare și extraordinar toate puterile sârmanilor contribuabili, din țările ce se zic civilizate, pentru inarmări, pentru puști, tunuri, vase de război și acum în urmă și pentru baloane militare dirigiabile. Dar cu cât popoarele simt mai tare sarcinile ce li-le pun în spinare prin aceste pregătiri și chielueli fără fund și fără sfârșit, cu atât mai mult oftează toți pretutindeni după pace. De ar veni odată pacea! E nespuse de mare dorința ce pătrunde întreg universul locuit de popoare de a scăpa odată de greaua armatură, ce sugemăduva și împiedecă bunăstarea acestor popoare, dorința ce să exprimă în cuvântul pace.

Așa e în viața cea mare a statelor, tot aceleași aparițiuni le vedem însă și în viața mai restrânsă a raporturilor dintre cărmuitori și cărmuiți, asupritori și asupriți, dintre aceia cari au pânea și cuțitul în mână și cei ce sunt condamnați să poarte greul și să se mulțumească cu câte-o fărmitură, ce li s'aruncă dela masa puternicilor și a bogățiilor.

Dacă vom lua și vom asemăna stările interioare în statele Europei, nu vom găsi o mai mare diversitate, mai multe neegalități și abnormități în viața și'n desvoltarea dinăuntru ca în statul nostru, care în realitate este un stat poliglot de prima categorie, este însă cărmuit ca un stat omogen național, după tipicul celui mai extrem centralism, cu ignorarea tuturor intereselor de viață ale părților lui constituive, c'un regim ne-

crutător și agresiv al unei singure limbi.

Din aceste nizuințe și stăruințe, cari au părăsit cu totul baza realității și s'au avântat în sfera forțată a stărilor artificiale, s'a desvoltat, de 70 de ani încoace, ceea-ce numim cestiunea naționalităților în Ungaria.

N'afăm de lipsă a intra în amănunte, cari sunt deja indestul cunoscute cetitorilor noștri, ci ne vom mărgini a aduce în legătură cele zise mai sus cu cel mai nou interviu ce l'a avut un episcop român c'un gazetar ungar asupra cestiunii naționalităților. — Am publicat numai de curând aceasta convorbire, promițând a mai reveni la ea. Este convorbirea ce a avut-o episcopul unit al Oradei-mari Dr. Demetriu Radu c'un redactor al foaiei kossutiste din Bihor „Nagyvarad“.

Și episcopul Radu a vorbit despre pace — despre pacea dintre Români și Maghiari, ce trebuie s'o drească ori ce patriot adevărat și asupra căreia gazetarul maghiar a dorit să cunoască părerea episcopului, privind-o ca o cestiune „foarte gravă“ politică.

Dela Budapesta a răsuflet într-o foaie română versiunea, după care episcopul Radu s'ar fi văzut într-o cântă „constrâns de împrejurări“ de-a intra în hora celor ce joacă la sunetul cobzei de pace și înțelegere; a răsuflet părerea curioasă, că poate Prea Sântia Sa dela Oradea-mare a aflat de bine să nu lase a fi întrecut în activitatea de apostol al păcii de deputatul Beiușului, pe care o foaie maghiară din Budapesta îl candida de viitor „coadjutor“ al Prea Sântiei Sale.

Toate aceste presupuneri și faime par trase de păr de intriga ziinică, ce se țese prin foile ahtioase după știri de senzație. Noi nu vedem în convorbirea amintită a episcopului Radu

decât simplul fapt, că fiind întrebat ce crede despre împăciuirea dintre Români și Maghiari, n'a putut încunajura a da un răspuns cam ca acela pe care l'a dat.

Episcopul a vorbit cu mare băgare de seamă accentuând în rândul întâi, că pacea e de dorit, că o dorește Prea Sântia Sa, și o doresc toți Românii, cari știu să aprecieze interesele comune ce-ar trebui să lege laolaltă aceste două popoare. S'a ferit însă episcopul c'un tact fin de-a pune punctul pe „i“, ceea ce în cele din urmă nici că era conștient în cazul de față a o face față cu acela care l'a interviuat, — mai ales după ce episcopul a declarat că poate da expresiune numai propriilor sale vederi. S'a mărginit așadar de-a constata existența dorinței de pace și a adaus, că după părerea sa unei astfel de păci nu i-se opun piedeci neînlăturabile.

La prima ochire am fi seduși a crede, că aceasta afirmare a episcopului Radu ar fi prea cutezată, deoarece după părerea noastră piedecile ce se opun unei împăciuirii cinstite între Români și Maghiari sunt mai mari decât s'ar putea crede. Episcopul însuși se vede a fi convins despre aceasta, căci a adaus îndată că este absolut necesar înainte de toate să fie preparată opiniunea publică maghiară și română pentru a se pune capăt fatalilor certe și războiri.

A mai zis Prea Sântia Sa că, îngrijirile și neînțelegerile ce au fost artificiale și nu în parte mică pe calea presei lățite, trebuie să fie înainte de toate risipite și a adaus, că terenul și dispozițiunea pentru pace trebuie mai întâi pregătite, căci în împrejurările de astăzi apropierea ar fi cu neputință. În fine a accentuat că se cere multă bunăvoință și nu nu-

mai dintr'o parte, ci din ambele părți, pentru ca să se poată realiza pacea.

A atins și episcopul Radu coarda predilectă în conversațiile despre o viitoare înțelegere, care a fost atinsă și în convorbirile din foisorul camerei, că adecă Românii și Maghiarii sunt avisați unii la alții.

Așa dar prelatul din Oradea-mare a dat un răspuns chibzuit, care nu a putut oferi presei maghiare materie pentru multă discuțiune în felul ei.

Numai un punct credem că e de lipsă să mai fie ventilat și discutat, acela despre piedecile ce se opun împăciuirii.

Comisia financiară în contra prețurilor noastre! Într'una din cele din urmă ședințe ale comisiei financiare din Camera, însărcinată cu examinarea bugetului cultelor, deputatul popular Fr. Buzăth. s'a ocupat mai stăruitor cu *congrua prețurilor necatolicilor*. A cerut ministrului, ca să oprească, fără cruțare congrua acelor prețuri, cari, urmează tendința contrară statului. Un alt deputat, A. Bizony, a urgit întărirea episcopilor gr. cat. și gr. ort. maghiare, pentru »sprijinirea maghiarismului«.

În răspunsul său, la propunerile diferite, ministrul Apponyi n'a atins deosebit aceste chestii. A zis numai în genere, că va căuta să îndeplinească după putere, dorințele deputaților. A mai anunțat ministrul, că proiectele de lege în chestia congruiei și a autonomiei catolice, le va depune pe biroul Camerei încă în sesiunea de iarnă.

Delegația maghiară, s'a compus în chipul următor: preșident T. Batthyány, vicepreșident T. Zichy, pres. comisiilor pentru armată B. Barabás, pentru finanțe Fr. Harkányi, pentru marină L. Batthyány, pentru externe T. Zichy. În prima ședință a comisiei, ținută în Budapesta, s'a discutat, dacă mai este necesar sau nu, ca, după ce amândouă parlamentele au prisit un indemnity, delegațiile să voteze asemenea acel indemnity? S'a decis a se vota, — pro forma, fiindcă și delegația austriacă face așa. Delegația maghiară a plecat la Viena ieri la amiază, cu tren separat.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Infirmitul.

De Maupassant.

Această aventură mi-s'a întâmplat pe la 1882.

Mă așezasem în colțul unui vagon gol și închisesem ușa, în speranța de a rămâne singur, când ea se deschide de odată și auzii o voce, care zise:

— Aveți grijă, domnule, ne găsim tocmai la încrucișarea liniilor, treapta este foarte înaltă.

Altă voce răspunse:

— Nu te teme de loc, Laureant, am să apuc mânerul.

Apoi se arătă un cap acoperit cu o pălărie rotundă, și două mâni agitându-se de cureaua de piele și de perdelele atârinate de o parte și de cealaltă a ușii, urcând încet un corp gros, ale cărui picioare făcură pe treaptă un sunet de baston, care lovește pământul.

Dar când omul își arătă bustul în compartiment, zării în stofa fleșcăită a pantalonului, capătul negru al unui picior de lemn, pe care un alt pișalug îl urma îndată.

La spatele acestui călător se arătă un cap și întrebă:

— Sunteți bine, domnule?

— Da, fătul meu.

— Ei, iată pachetele d-voastră și cărjile.

Și un servitor, care avea aerul unui vechiu soldat, se urcă, aducând în brațe un morman de lucruri învelite în hârtie neagră și galbenă, legate în sfoară cu grijă și le puse, una după alta în rețeaua de deasupra capului stăpânului său. Apoi zise:

— Iată, domnule, asta e totul. Sunt cinci. Bonboanele, păpușa, toba, pușca și prăjitura.

— Bine, fătul meu.
— Călătorie bună, domnule.
— Mulțumesc, Laureant; sănătate bună!

Omul se depărtă împingând ușa și eu privi pe vecinul meu.

Putea să aibă treizeci și cinci de ani, cu toate că părul său era aprozpe alb; era decorat, mustăcios, foarte gros, atins de acea burtoșie o oamenilor activi și tari, pe cari o infirmitate li ține în nemiscare.

Își svânta fruntea, răsufli și privindu-mă bine în față și zise:

— Fumul vă supără, domnule?
— Nu, domnule.

Acest ochiu, această voce, această figură eu le cunoșteam. Dar de unde, de când? Hotărât eu întâlnisem pe acest om, îi vorbisem, în strănsesem mâna. Asta era de mult, foarte de mult, era pierdut în bruma, în care spiritul pare a căuta băjbând amintirile ca pe niște fantome peritoare, fără să le apuce.

El de asemenea se sgâi în față-mi cu

țaria și fixitatea omului, care își amintește puțin, dar nimic mai mult.

Ochii noștri supărați da acest contact obositor al privirilor, se întoarseră; apoi după câteva secunde, atrași din nou prin voința ascunsă și tare a memoriei în lucrare, ei se întâlniră din nou — și eu zisei:

— Pentru Dumnezeu, domnule, în loc să ne privim pe furiș timp de o oră, n'ar fi bine să căutam împreună, unde ne-am cunoscut?

Vecinul răspunse vesel:
— Aveți toată dreptatea, domnule.
— Mă numii:
— Mă chiamă Henry Bonclair, magistrat.

El hesită câte-va secunde, apoi cu nesiguranța ochiului și a vocii, cari însoțesc marele apăsări ale spiritului:

— Ah! într'adevăr v'am întâlnit la alde Poincel, de mult, înainte de război; iată douăzeci de ani de atunci!

— Da, domnule... Ah!... ah!... d-ta ești locotenentul Revalière?

— Da... Am fost chiar căpitanul Revalière până în ziua, în care mi-am pierdut picioarele... amândouă dintr'o singură lovitură în trecerea unei ghiulele.

Și ne privirăm din nou, îndată ce ne cunoscurăm.

Imi adusei aminte foarte bine, că văzusem pe acest băiat subțirel, care conducea cotilioanele cu o furie agilă și plină de grație și pe care îl supranumiseră, imi

pare »Vârtejul«. Dar înapoi a acestei figuri, pe care mi-o aminteam curat, plutea ceva pe care nu poți să-l prinzi, o istorie pe care am știut-o și am uitat-o, una din acele întâmplări la care se dă o atenție binevoitoare și scutită și care nu lasă în minte decât un semn aproape imperceptibil.

Era vorba de iubire. Regăsim senzația particulară în adâncul memoriei mele, dar nimic mai mult, senzație asemănătoare mirosului, pe care li lasă pentru nasul cânelui piciorul unui vânat pe pământ.

Încet, încet, cu toate acestea umbrele se îndepărtară și o figură de fată se lvi înaintea ochilor mei. Apoi numele ei tresări în minte-mi ca o plesnitoare care se aprinde: D-ra de Maudal. Imi amintii totul acum. Era în sfârșit o istorie de dragoste, dar banală.

Această fată iubea pe acest tânăr, atunci când îl întâlnisem, și se vorbea de apropiata lor căsătorie. El însuși și părea foarte îndrăgostit, foarte fericit.

Ridicai ochii spre plasa de ață, unde toate pachetele aduse de servitorul vecinului meu se legănau la mișcarea trenului, și vocea servitorului imi veni în minte abia isprăvind se vorbească.

Zisese:

— Iată, domnule, aici e totul. Sunt cinci: bonboanele, păpușa, toba, pușca și prăjitura.

Atunci, într'o secundă, un roman se încheagă și se desfășură în capul meu. Semăna de altfel tuturor celorlalte pe cari le citisem, unde, fie tărău!, fie fata ia în

Se va prezenta Maj. Sale astăzi. Ședințele ei se vor termina în cel mult trei zile.

Două discursuri — pentru străinătate. Pe unul l'a rostit Apponyi în adunarea generală a ligii naționale maghiare. Ideea, adecă ținta polișloghiei sale a fost: a arăta, că cele multe societăți culturale cu epitetul »magyar«, sunt până într'una de caracter defenziv, pe când societățile similare ale altor neamuri, din Apus, sunt ofenzive!!

Dealtmintrea Wekerle a mai vorbit pentru străinătate — în senat.

În jurul motiunii Sillinger. Ziarele maghiare încă tot nu se pot împăca cu primirea motiunii Sillinger și cu tăcerea cabinetului austriac, atunci când ea a fost pusă la vot. Cu oarecare satisfacție dau ele mai departe o știre, ce nu se știe de unde s'a strecurat în ziarile vieneze, și care știre îl înfățișează pe Majestatea Sa Monarhul, măhnit pentru cele petrecute în Reichsrath, și mai vărtos măhnit pentru nesupunerea la declarația lui Beck. Aceiaș știre pomenește de pedepsirea lui Lueger.

Petiția gazetarilor, în care, din incidentul Rakowsky—Kelemen, ceruseră de la Cameră stabilirea lămurită a drepturilor, ce se cuvin publicității, a fost respinsă în comisia pentru petiții sub motiv, că nu este întemeiată pe cazuri concrete, ci este ținută numai în termeni generali.

Camera Seniorilor austriaci și compromisiul austro-ungar. Camera Seniorilor a adoptat, după toate cetirile, compromisiul cu Ungaria. Toți oratorii au adus laude guvernului, pentru că a izbutit să aducă la îndeplinire această operă, care va ga-

căsătorie pe mirele sau mireasa sa în urma unei catastrofe fie corporală, fie financiară.

Deci acest ofițer schilodit în timpul războiului, găsise după războiu pe fata care se promisese lui; și, ținându-se de cuvânt, ea se dăduse.

Eu o judecam, asta frumoasă dar simplă, cum se judecă simple toate devotamentele și desnodămintele cârților și pieselor de teatru.

Ni se pare în totdeauna când citim sau când ascultăm la aceste școli de mărimie, că ne-am fi jertfit pe noi înșine cu o plăcere entusiastă, cu un elan mareț. Dar ni se cauzează o mare neplăcere, a doua zi, când un prieten mizerabil vine să-i împrumutăm ceva bani.

Pe urmă o altă supoziție mai puțin poetică și mai realistă, înlocuește pe cea dintâi. Poate se căsătorise înainte de războiu, înainte de nefericitul accident al acelei ghiulele, care îi reteză picioarele, și ea trebuise, dezolată, resignată, să primească, îngrijească, să consoleze și să susțină pe acest bărbat, plecat tare și frumos și reintors cu picioarele retezate, grozavă rămășiță, încredințată nemîșcării, mânilor neputincioase și fatalelor îngurări.

Era el fericit sau torturat? O dorință ușoară la început, apoi crescândă, pe urmă irezistibilă mă apucă de-ai cunoaște povestea, de a ști măcar punctele de căpetenie, cari mi-ar putea îngădui să aflu a-aceia-ce nu ar putea sau nu ar voi să-mi spună.

Îi vorbii, cugetând totul. Schimbasesem

ranta nu numai desvoltarea economică a celor două state, dar va întări încă puterea și prestigiul monarhiei.

Chestia naționalităților în Senat.

O declarație însemnată a lui Wekerle.

În ședința de Miercuri a Senatului ungar, fiind la ordinea zilei proiectul de autorizare, cu privire la pact, întâiul orator a fost contele Adalbert Serényi, fostul secretar de stat pe lângă St. Tiszsa. Oratorul a făcut o critică severă asupra situației, și a spus următoarele în chestia naționalităților:

»Foarte însemnată și după părerea mea, cu urmări pentru viitor, este politica naționalistă, care nu este îndreptată astăzi așa, cum ar trebui. Guvernul nu știe să rezolve chestia naționalităților. Rezolvarea nici nu se poate fără sprijinul și îndreptarea societății. Am fost de două ori în Alsația și Lotaringia. M'am convins în fața locului, că de și sunt provincii germane timp de patruzeci de ani, ideea de stat franceză, și limba franceză sunt încă puternic închegate acolo. Francezii le-au cucerit în 1697, după pacea din Ryswyck. Până atunci au fost provincii germane. Ce-au făcut francezii? S'au apucat și pe toți funcționarii lor mai de seamă i-au luat din Alsația-Lotaringia, și i-au așezat prin toate ținuturile țării. Societatea l'a primit cu drag, și l'a câștigat pentru ideea de stat franceză. Au întărit țara și în privința economică, și rezultatul a fost, că ideea de stat germană până 'n ziua de azi dă încet înainte, acolo.

Mie, d-lor senatori, adesea mi-a dat de gândit problema, dacă neparticiparea naționalităților în slujbele comitatense sau în alte funcții publice nu este oare o piedecă, ce silește pe inteligența naționalităților, de a trece pe terenul agitației? Adesea, inteligențele nu au o activitate de scurgere, adesea, ele trebuie să rămână în afară de societate, când apoi, drept urmare, cei mai mulți caută să-și întrebuințeze, să-și risipească forțele, inteligența, timpul, în agitații regretabile, ce dau naștere la cazuri triste?»

Acesta este pasajul — ad literam — care ne interesează din vorbirea lui Serényi. Punem lângă el pasajul ce ne privește, din răspunsul lui Wekerle:

»Cât e pentru chestia naționalităților, am credința, că aci suntem cu toții pe aceeași bază. Sunt cu totul în acord cu părerea ilustrului conte, că a da ocupație potrivită și a plasa (!) în mod potrivit, pe inteligența din sânul naționalităților este nu numai împlinirea unei cereri juste, ci totodată este un mijloc, pentru a se ajunge, ca inteligența lipsită de activitate și ocupație trebuincioasă, să nu-și mai întrebuințeze puterile spre deșeleptarea instințelor în masele cele mai de jos (!), ci să lucreze în direcții bune și potrivite.

În chestia naționalităților noi am dat chiar dovadă consecvent, că în toate instituțiile — bisericești, școlare, economice, de-opotrivă — noi am purces în deplină egalitate și dreptate (!!) și menținerea consecventă a acestei dreptăți și echități,

câteva cuvinte banale; și eu cu ochii ridicai spre rețeaua de stoaară, cugetai: »El are deci trei copii: bomboanele sunt pentru soție, pușca pentru fetiță, roaba și pușca pentru băeții lui, și prăjitura de ficat pentru sine.

Deodată îl întrebai:

— Sunteți tată, domnule?

El răspunde:

— Nu, domnule.

Mă simții deodată încurcat ca și când săvârșisem o mare necuviință și reluai:

— Vă cer scuze. Cugetasem auzind pe servitorul d-voastră vorbind de jucării. Întelegi fără să ascuți și deduci fără să voești.

El surâse, apoi murmură:

— Nu, eu nu sunt nici măcar căsătorit. Am rămas la începutul căsătoriei.

Îmi luai aerul de-am aminti de odată.

— Ah!... adevărat, erați logodit, când v'am cunoscut, logodit cu d-ra de Mandal, îmi pare.

— Da, domnule, memoria d-tale e excelentă.

Avui o îndrăzneală nemăsurată, și adăogai:

— Da, îmi pare că-mi amintesc că auzisem vorbindu-se că d-ra de Mandal se căsătorise apoi cu domnul... domnul...

El rosti liniștit acest nume.

— Domnul de Fleurel.

— Da, așa este. Da... îmi amintesc chiar că auzisem în această privință vorbindu-se de rănirea d-voastră.

sperăm să ne dea cheia înțelegerii în politică!»

Se schimbă definiția. Banffy spunea: »chestia naționalităților e chestie de putere!« Wekerle zice: »chestia naționalităților e chestie de — os!« — Dar numai definiția se schimbă, practica va rămâne același!

Înțelegerea națională în Boemia.

De zeci de ani se tot lucrează, pentru ca să se poată stabili odată o înțelegere între Cehii și Germanii Boemiei, însă toate încercările au rămas până acuma fără de rezultat. De atunci și până acuma s'au încheiat vreo trei pacturi economice între Austria și Ungaria, dar pactul național între popoarele Boemiei nu s'a putut încă face.

Oare era cea nouă a votului universal în Austria, era Beck, să fie mai norocoasă, decât era Herbst, Auersperg, Taffe și Körber? Se va vedea nu peste mult.

Deocamdată s'a făcut începutul și s'a făcut din partea Germanilor. În adunarea de Joi a partidelor germane reunite, președintele deputatul Chiari a propus ca guvernul Beck să facă propuneri uniunii partidelor germane relativ la o împăciuire germano-cehă.

Ministrul de instrucțiune Dr. Marchet (german), care a fost de față a părținit și susținut viu propunerea de mai sus, de unde se conchide că ea s'a făcut cu consimțământul guvernului. Dr. Marchet a motivat propunerea zicând, că dacă nu se va face înțelegerea națională cu Boemia, va suferi mult și administrația țării.

De aici se vede că br. Beck vrea să-și încerce și el norocul de a împăca pe Germani cu Cehii, anunțând prin graiul colegului său din guvern cea mai proaspătă acțiune de înțelegere a ministerului austriac.

Se șoptea, că br. Beck s'ar fi uzat deja și s'ar gândi chiar de a se retrage. Nimic mai greșit decât aceasta presupunere. Cu ocaziunea debaterii budgetare, în ședința de Joi a Reichsratului, primul ministru a desfășurat în discursul său un program complet al viitorului, ceea ce denotă, că are de gând și sperează de a mai sta mult la cârmă.

De contrast ne oferă și noua acțiune de împăcare din Austria! Acolo guvernul însuși este, care se conduce de aceasta grijă, conziderând de a sa datorie, de a împăca popoarele imperiului, pe când la noi sub „fericita“

oblăduire a guvernului Wekerle-Kosuth, se lasă aceasta problemă pe seama unor naivi din tabăra adversară, pe cari li gădilă pofta de a-și câștiga merite și glorie patriotică, vrând a incurca și a îmbăta lumea cu d'alde »nessze semmi fogd meg jól“, sau cum se zice pe românește vrând a-o îmbăta cu apă rece, pe când pe boieri și stăpâni nu-i doare capul de păsurile celor nemulțumiți.

Veni-va însă vremea când și guvernele ungurești vor trebui să se gândească serios la mișcarea naționalităților.

Polemia și duelul

Wekerle - Polonyi.

În ședința de alaltăeri a Camerei ungare s'a petrecut un incident, care face multă zarvă în viața politică de-o zi.

În acea ședință primul ministru Wekerle, a dat un răspuns amănunțit lui Vázsonyi și Polonyi, amândoi isteți debatoari. La sfârșitul răspunsului său, Wekerle a zis:

»Este la noi o școală bolenăvicioasă. Avem să facem deosebire între bărbați politici, al căror singur străduință este, să se poată hrăni cu cinstea lor, să-și poată întemeia activitatea politică pe faptele proprii, pe niziunțele proprii, pe programul lor propriu, și activitatea proprie. Apoi, durere, vedem înșind în relief tot mai mulți dintre acei politicieni, cari nu-și întemeiază activitatea politică pe acțiunile lor proprii, ci pe scurtarea altora și pe defăimarea altora (vii aprobări), cari nu caută să trăiască din cinstea și omenia lor ci din cinstea politică a altora...«

Deputatul G. Polonyi a cerut cuvânt în chestie personală. Frazele de mai sus le-a lăsat fără vorbă, ca și cum ele nu l-ar atinge de loc. Atunci Wekerle s'a sculat iarăși și a spus numai câteva cuvinte:

»Am înțeles cinstea politică, reputația politică a oamenilor, iar nu cinstea privată... (O voce: Spune pe nume!)... și prin acele cuvinte, să am iertare, n'am voit să rămân neatins nici dl deputat.

Jurnalul Camerei spune că era întors spre Mezöffy, când a spus aceste cuvinte. În adevăr, Mezöffy a și răspuns în chestie personală. Tot în chestie personală a cerut cuvânt și Polonyi, strigând: »M'a lovit în onoarea mea!« Însă timpul fiind înalțat prezidential a trecut la interpoziții.

Când, după închiderea ședinței, Wekerle, inconjurat de deputații cari îl felicitau, voia să plece, Polonyi a venit la el și l'a întreat aspru:

»Ai făcut aluzie la mine, când ai vorbit așa?»

Wekerle își văzu de drum, ferindu-se de răspuns. Polonyi mai zise odată iritat:

»Am întreat mainte, dacă ai făcut aluzie și la mine cu vorbele tale?»
Wekerle a zis atunci nervos:

Il privii drept în față; se roși. Fața lui plină, umflată, pe care îngrămădirea regulată a sângelui o făcea de obicei roșie, se coloră și mai mult.

El răspunde cu vioiciune, cu căldura neașteptată a unui om care susține o cauză pierdută de mult, pierdută în mintea și în inima lui, dar care voește o să câștige în fața opiniei.

— E o nedreptate, domnule, de a rosti față de mine numele d-nei de Fleurel. Când m'am înopoiat din război, fără picioare, vai! n'aș fi primit nici odată ca ea să fie soția mea. Este cu puțință? Când cineva se căsătorește, asta nu o face pentru paradă de generositate: e pentru a trăi, fiecare zi, fiecare ceas, fiecare miută lângă un om; și dacă acest om e schilodit ca mine, cineva se osârdește luându-l, la o suferință care va dăinui până la moarte! Oh! înțeleg, admir toate sacrificiile, toate devotamentele, când au o margine, dar nu admit renunțarea unei femei la o viață pe care o așteaptă fericită, la toate lucrurile, la toate visurile, pentru ca să satisfacă admirația galeriei. Când aud pe scândura camerei mele, bataia pisălugurilor mele și aceia a cârjelor mele, acest huruit de moară pe care-l fac la fiecare pas, am exasperări ca sunt gata să-misugrum servitorul. Credeti că cineva poate primi dela o femeie să îndure, aceia ce nu poate să suporte el însuși? Și apoi, d-voastră vă închipuiți că sunt dragute aceste capete ale picioarelor mele?..«

Tăcu. Ce să-i zici. Găsii că avea dreptate! Puteam s'o blamez, s'o disprețuesc

chiar arătându-i nedrept față de ea? Nu. Cu toate acestea? Deslegarea potrivită regulei, mijlocului, adevărului, nu satisfăcea apetitul meu poetic. Acest ciot erotic dovedea un frumos sacrificiu care îmi lipsea și simții o decepțiune.

Il întrebai îndată:

— Doamna de Fleurel are copii?

— Da, o fată și doi băeți. Pentru ei duc aceste jucării. Bărbatul ei și ea au fost foarte buni față de mine.

Trenul urca povârnișul dela Saint-Germain. Trecu tunelurile, întră în gară, se opri.

Încercai să ofer brațul meu pentru a ajuta scoborarea ofițerului schilod, când două mâni se întinasă spre el, prin ușa deschisă.

— Bună ziua, scumpul meu Revahère.

— Ah! Bună ziua, Fleurel.

La spatele omului femeia surâdea, radioasă, încă frumoasă, trimițând »salutări« din degetele ei înmănușate. O fetiță lângă ea sărea de bucurie și doi copilași priveau cu ochi lacomi toba și pușca trecând din rețeaua de ață a vagonului în mâinile tatălui lor.

Când schilotul îu pe peron, toți copiii îl îmbrățișară. Apoi porniră la drum iar fetița, din prietenie, ținea în mânăța ei traversa lustruită a unei cârji, cum ar fi putut ține mergând alături, degetul cel mare al marelui său amic.

Licitația judecătorească

a Grădinei lui Tache Dimitrie Stănescu,

situată în **Scheiu, Strada Prundului Nr. 16** cel nou, și 1385 cel vechiu, se va ține în **23 Decembrie** st. n. a. c. la 9 oare înainte de prânz la **Oficiul cărților funduare** în palatul reg. din loc.

Prețul strigării K 6820. Amatorii de a cumpăra au a depune vadiu de 10% după prețul strigării.

Grădina se află într-o poziție foarte frumoasă pe loc șes, cu vedere pe dealurile ce încunjură Scheiul, cu două fronturi spre stradă (Strada Prundului și Strada băilor de abur), în mărime de circa 1700 metri **cuadrate** sau 501 stânjeni **cuadrate**, se poate împărți în 2 parcele de zidire **cuadrate** pentru Vile cu grădină.

Informații eventuale mai detaliate dă cu plăcere firma

Mihalovits & Nussbächer,

Casă de bancă în loc.

8100,8-8.

„Călinarul Plugarului“.

A apărut în editura tipografiei **A. Mureșianu din Brașov „Călinarul Plugarului“ pe 1908.**

Cu aparițiunea lui pe 1908 „Călinarul Plugarului“ intră în al 16-lea an al existenței sale.

Convins fiind că cetitorii acestui călinar îi vor face și de rândul acesta e bună și caldă primire, începând dela țărânul nostru până la frunzașul dela oras, nu le vom înșira multe vorbe, ci îi vom invita cu frățescă dragoste să-l cumpere, să-l citească și să-l răspândească, ca pe un călinar de care nimeni nu părăsește încă nu i-a părut rău că a dat pentru el puțini bani ce costă.

În partea întâia a „Călinarului Plugarului“, aducem datele calendaristice în toată estensiunea, după cari urmează îndrumările necesare, privitoare la poșta, telegraf, la taxele pentru timbre, competiție etc. Urmează apoi tabela târgurilor din Ardeal, Bănat și țara ungurească după datele oficiale ale ministerului ung. de comerț. Târgurile sunt indicate atât după alfabet, cât și după lunile anului.

Partea economică conține următoarele articole: Pășunatul vitelor și cultura plantelor de nutreț. Rotațiunea în cultura legumelor. Nutrirea galitelor. Ingrijirea gunoierului. Semnele vitelor bolnave (de I. Georgescu). Povești. Nutrirea vitelor ostentite. Cum putem desvâța caii de mușcat. Tămăduirea umflăturilor la vite. Aerul reșfătat. Nutrirea purceilor. 10 porunci pentru mulsul vacilor. Contra vacilor cari își ascund laptele. Tămăduirea pomilor cu scoarță bolnavă.

Partea literară are următoarele articole: Tribunul (de Ioan Rodina). Cântecul plugarului (de Z. Bărsan). Rugăciune (de O. Goga). Îmbliânzirea îndărătniciei trad. liberă după Georges Cousteline de V. Stoica. Din traista lui Mos Noia-Oarșin. Tilgraful. Glume. Măcar capră, măcar țap. De când a fost pușca pistol. Tocmai pe tocmai. Țiganul potcovit. Cinstea sau numele bun.

Printre articolele de mai sus sunt mai multe ilustrații reprezentând: Dela excursiunea studenților dela gimnaziul român din Brașov în Italia: Lângă Torre-Annunziata, Pompei, Roma-Palatin. Biserica din Cubea. Mănăstirea dela Isvor. Iosif Vuicaș. Interiorul Mănăstirii dela Sinsia. Un țaran frunzaș din România. Sala cavalerilor (Rittersaal) în Haga. Monumentul ridicat în memoria contelui Iuliu Andrassy. Dr. Carol Lueger, primarul Vie-

nei. Dr. Weisskirchner, primul președinte ales de parlamentul votului universal din Austria. Româncă din Bran.

Călinarul plugarului costă 40 bani (filieri) exemplarul plus porto postal de 10 bani.

Abonaților ziarului nostru, cari voesc să aibă călinarul, li se vor trimite cu prețul de 40 bani franco. Vanzătorii cari vor desface mai multe exemplare de-odată primesc rabatul cuvenit.

Nr. 206-1907.

Publicațiune.

Duminecă în 30 Decembrie vechi 1907 la oarele 11 a. m. să va ține licitație publică verbală în sala de ședințe a Comitetului parochial dela Biserica Sf. Neculae din Brașov-Schei, pentru **arândare pe timp de trei ani consecutivi, scoțți dela 1 Ianuarie 1908, a muntelui Sf. Ilie din Județul Prahova, România.**

Brașov, în 7 Decembrie 1907.

Comitetul parochial al Bisericii române ort. res. dela sf. Nicolae în Brassó (Brașov)

Dr. V. Saftu
president.

I. Prișcu,
secretar.

8115,1-8.

POPOFF
cea mai fină
MARCA DE
CAIU RUSESC.

Cereți și se trimite gratis și franco
Preșcurantul meu cel mare pentru ciasornice Precision cu prețurile fabricii: Omega, Billodes, Intact, Schaffhauser, Graciosa, ciasornice veritabile Cocos de la 7 florini 50 cr. în sus.

JOHANN JORGO ciasornicar, c. și r. preșcurtor jurat,
Wien III/4 Rennweg Nr. 75.
Casă de export pentru mărfuri d'aur și argint, atelier pentru fabricarea de ciasornice nouă și reparaturi de tot felul. În un ciasornic de buzunar se pune un retort cu 40 cr., un ciasornic elvețian de Nickel-Anker Roskopf 2 fl. Ciasornice de argint Remontoir dela 8 fl. 90 cr. în sus. Lanțuri de argint dela 1 fl. în sus. Inele cu briliante, ciasornice de aur pentru Domni și Dame Mare asortiment de ciasornice de părete dela 5 fl. în sus. Weker bune 1 fl. 20 cr. Pentru ciasornice ce se cumpără sau reparază se dă garanție reală. Înselare eschisă.
(3099,1-6.)

Rogu-Vă să nu cetiți acest anunț!!!
fără atenție.

FOTOGRAFIE ARTISTICĂ

Văduva K. Muschalek

Brașov,

27 Strada Porții 27 (lângă Fleischer & Co.)

recomandă fotografiile artistice, ca cadouri potrivite pentru sărbătorile Crăciunului. Deoarece principiul meu este de a lăsa numai cele mai bune lucrări, mă rog să fiu sprijinită cu comanda mai din vreme.

Specialități:

Mattphotografii și Tipar-Pygment
foarte plăcute,

neîntrecute în efectul artistic și durabilitate

Fotografii a le mari, precum și picturi în Pastel, Aquarell și Ulei executate cu îngrăjire.

Rog Onor. public a lua în vedere expositura mea (Vitrina) în Strada Porții Nr. 27.

Cu toată stima

Văduva Karl Muschalek,

27, Strada Porții 27, (lângă Fleischer & Co.)

(3107,4-8.)

Numai sticle cu numele **SICULIA** sunt veritabile

Apa de isvor **SICULIA** din Mărnas.

Cea mai bună apă vindecătoare și recortitoare.

Dispare imediat acreele.

Neîntrecută pentru escitarea apetitului și usurarea flegmă.

Intreco toate spele minerale în casuri de catar al gâtului, a organelor de respirație, plămâni, stomac intestine, rinichi, beșică

DEPOU principal pentru Ungaria:

BRÁZAY KÁLMÁN,
Bpest, József-körút 37.
Regele borvizului sărat.
Se capătă în toate farmaciile Drogeriile și prăvăliile de delicatose.
Telephon Nr. 59-64.

ALEXIN
PENTRU PRAJITURI

Cea mai fină
UNTURĂ DE PLANTE
PENTRU FIERT, FRIPT
ȘI PRAJITURI
25% MAI CU SPOR CA
ORI CE UNTURĂ
PENTRU UȘOR DE
MISTUIT RECOMAN-
DATĂ DE MEDICI
VERITABILĂ
NUMAI CU ACEASTĂ
MARCĂ DE SCUTIRE.

Se capătă în toate băcăniile.

La Fleurette Anti nicotin
250

Succes ne mai pomenit! Tuburi de cigarette „Antinicotin“ în cutii de țigarete.

Cei mai nou?

Neîntrecut, cu toată concurența cea mare sunt în stare a oferi On. public ceva **NOU și ieftin.** Fiecărui să i-se dea ocazie a cumpăra pentru

Cadouri de Crăciun și Anul nou

cu prețuri ieftine obiecte de preț spre exemplu:

GIUVAERICALLE

obiecte de aur și argint, feșnice, zaharnițe, monopol lanțuri, joujou și alte multe. Cine va cumpăra monopol obiecte, dau garanție 10 ani. Se primesc lucrări nouă și reparaturi într-o lucrătoare aranjată modern.

Comande din afară se execută prompt și solid.

Cu toată stima

L. Helmbolds Erben,

Nachfolger,

Strada Mihael-Weiss 24.

8093,9-6.

Praturile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădată cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Praturilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutateilor celor mai ce bicose la stomac și pânteece, în contra cărcelilor și acreele la stomac, constipațiunii cronice, suferinței de ficat, congestiunii de sânge, haemoroidelor și a celor mai diferite hôle femesci a luat acest medicament de casă o rășândire, ce crește mereu de mai multe decenii încoace. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2 — Falsificațiile se vor urrări pe cale judecătorească.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provădată cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este foarte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de goidină și reumatism și a altor urmări de răceală.

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 1.90

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metoda cel mai nou, pentru cultivarea rațională a pielii, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucăți cor. — 40 b. Cinci bucăți cor. 1.80

Fie-care bucătă de săpun, pentru copii este provădată cu marca de apărare A. Moll.

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9 c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provincie se efectuează dinne prin ramburs post-ial —

La deposite să se ceră anumit preparatele provădate cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la D. Eremias Nepoști